

Valtuustoaloite Iisalmen hakemisesta Unicefin Lapsiystävällinen Kunta-malliin

Kaupunginhallitus 14.12.2020 § 340

Sosialidemokraattinen valtuustoryhmä jätti valtuuston kokouksessa 7.12.2020 valtuustoaloitteen, joka koskee Iisalmen hakemisesta Unicefin Lapsiystävällinen Kunta-malliin.

Kaupunginhallitus hyväksyi yhdenvertaisuussuunnitelman 30.11.2020. Suunnitelmassa on tarkoitus huomioida päätöksenteossa eri ikä-, kieli-, kulttuuri-, vammaisuus-, uskonto-, kansallisuusryhmät jne. Lapset ovat osa näitä ryhmiä. Lapsuudessa luodaan edellytykset sille, että jokainen voi kasvaa täyteen potentiaaliinsa sekä yksilönä että yhteiskunnan jäsenenä. Lapset ovat ikänsä ja kehitystasonsa vuoksi aikuisten huolenpidosta riippuvaisia. Lapset ovat myös vajaavaltaisia. Alle 18- vuotiaat eivät esimerkiksi voi äänestämällä vaikuttaa lainsäädäntöön, joka kuitenkin muovaa monin tavoin heidän elämäänsä. Lisäksi lapsuus on kehitysvaiheena herkkä: lapsuudessa luodaan edellytykset hyvälle elämälle. Siksi lapsinäkökulman huomiointi päätöksenteossa on sekä eettinen velvoite että yhteiskunnan jatkuvuuden edellytys.

YK:n lapsen oikeuksien sopimus on maailmanlaajuisesti jaettu käsitys siitä, mitä lapsen hyvä elämä ja kasvu yhteiskunnan jäseneksi edellyttävät. Suomessa lapsen oikeuksien sopimus on voimassa lakina. Sopimus on olemassa siksi, että jokaisella omasta tai vanhempien taustasta tai ominaisuuksista riippumatta olisi sekä hyvä lapsuus että mahdollisuus kasvaa täyteen potentiaaliinsa. Suomen UNICEFin Lapsiystävällinen kunta- malli on lapsenoikeus- pohjainen lähestymistapa kunnan kehittämiseen. Se tulee lapsi-, nuoriso- ja

perhepolitiikan tarkastelua kokonaisuutena yli sektori- ja hallintokuntarajojen. Mallin kohteena ovat sekä rakenteet että ajattelu- ja toimintatavat.

Mallissa painotetaan lapsen oikeutta osallistua ja vaikuttaa itseään koskevaan päätöksentekoon. Koska lapset ovat kunnan asukkaita, ovat kaikki kunnan asiat myös lasten asioita. Lapsi nähdään mallissa ensisijaisesti kunnan asukkaana ja oikeuksien haltijana, ei yksittäisten palveluiden asiakkaana, kohteena tai tulevaisuuden veronmaksajana. Lapsella tulee olla mahdollisuus kertoa näkemyksensä siitä, millaisessa kunnassa hän tahtoo arkeaan elää. Lapsi on oman arkensa ja hyvinvointinsa asiantuntija.

Lapsiystävällinen kunta perustuu UNICEFin kansainväliseen Child Friendly City- malliin, jota on sovellettu sadoissa kaupungeissa eri puolilla maailmaa vuodesta 1996 alkaen. Suomen UNICEF on kehittänyt mallin suomalaisille kunnille sopivaksi yhteistyössä Hämeenlinnan kaupungin kanssa vuosina 2012-2013. Mallissa on tällä hetkellä mukana 17 kuntaa. Näissä kunnissa tehdään pitkäjänteistä kehittämistyötä, jotta kunnan hallinto, päätöksenteko ja toimintakulttuuri olisivat lapsiystävällisempiä. Kunnissa on toteutettu monia onnistuneita kokeiluja ja saatu aikaan suuri määrä hyviä toimintamalleja. Mallia on myös suunniteltu tulevien maakuntien käyttöön. Mallia toteuttamalla kunta voi saada Lapsiystävällinen Kunta- tunnustuksen.

Iisalmi on kaupunki, joka haluaa kasvaa ja kehittyä. Perusopetuksemme laatu on huomioitu valtakunnallisestikin. Tämä malli on myös keino kehittyä entistä paremmaksi kaupungiksi lapsille ja heidän perheilleen. Ensi vuoden haku uusille kunnille avataan maaliskuussa. Ehdotamme, että Iisalmi selvittä, olisiko yhdenvertaisuussuunnitelman lisäksi mahdollisuuksia osallistua

Lapsiystävällinen Kunta- mallin hakuun. Projektin kautta saatavaa koulutusta ja materiaalia voidaan käyttää ja hyödyntää myös muiden ryhmien huomioimisessa yhdenvertaisuussuunnitelman mukaisesti.

Kaupunginjohtajan päätösehdotus

Kaupunginhallitus merkitsee aloitteen tietoonsa ja lähettää sivistys- ja hyvinvointilautakunnalle valmisteltavaksi. Aloite on käsiteltävä 7.6.2021 mennessä.

Päätös

Hyväksyttiin.

Muutoksenhaku

1 A. Päätöksestä ei saa tehdä valitusta tai oikaisuvaatimusta, koska päätös koskee valmistelua tai täytäntöönpanoa, kuntalaki 136 §.

Toimenpiteet, otteet

toimialajohtaja Ikonen Kirsi-Tiina

hallintosihteeri Sirviö Eija